

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Rola Internetu w podejmowaniu aktywności uczenia się ucznia szkoły podstawowej

Author: Ilona Copik, Eugeniusz Szymik

Citation style: Copik Ilona, Szymik Eugeniusz. (2016). Rola Internetu w podejmowaniu aktywności uczenia się ucznia szkoły podstawowej. W: E. Jaskółowa, D. Krzyżyk, B. Niesporek-Szamburska, M. Wójcik-Dudek; przy współpracy D. Jagodzińskiej i A. Zok-Smoły (red.), "Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie : powszechność i elitarność polonistyki. T. 2" (S. 267-282). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ilona Copik

Eugeniusz Szymik

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Rola Internetu w podejmowaniu aktywności uczenia się ucznia szkoły podstawowej

Wprowadzenie

Celem artykułu jest podjęcie próby określenia specyfiki zachowań dzieci w zakresie posługiwania się Internetem jako źródłem wiedzy i informacji, a także analiza tych zachowań pod kątem znaczenia, jakie uczniowie nadają sieci, będącej środowiskiem edukacyjnym, w którym zachodzą procesy samokształcenia. Autorzy stawiają tezę, że po pierwsze, wskutek rozprzestrzenienia się Internetu jako metamedium, którego użytkowanie stało się standardem, mamy do czynienia z sytuacją, w której do szkół uczęszcza kolejne już pokolenie cyfrowe, tzw. dzieci sieci¹, czyli dzieci od najmłodszych lat korzystających z komputera i czyniących z nowych technologii użytek ludyczny, poglądowy i komunikacyjny. Jest to pokolenie, które inaczej niż poprzednie generacje bawi się, komunikuje, uczy, tworzy więzy czy buduje własną tożsamość. Po wtóre, istnieje żywotna potrzeba diagnozowania różnych aspektów zachowań dziecięcych związanych z posługiwaniem się nowymi technologiami z uwagi na fakt, iż obserwacja sposobów użytko-

¹ Zob. D. TAPSCOTT: *Cyfrowa dorosłość. Jak pokolenie sieci zmienia nasz świat*. Przeł. P. CYPRYAŃSKI. Warszawa 2010.

wania Internetu przez młodych ludzi w wieku szkolnym, o czym przekonują zarówno medioznawcy, jak i pedagodzy mediów, wskazuje zarówno na szanse, jak i zagrożenia. Przykładowo, brytyjska badaczka Sonia Livingstone już przeszło dekadę temu wskazywała, że obok takich perspektyw, jak rozwój komunikacji i kompetencji, dynamizacja procesów uczenia się i uczestnictwa, nasila się ryzyko występowania zjawisk negatywnych: wykluczenia cyfrowego i nowych podziałów społecznych, otwarcia dostępu do niepożądanych z pedagogicznego punktu widzenia kontaktów, treści *etc.*².

Na temat stanu i możliwości rozwoju szeroko pojmowanej edukacji medialnej wypowiadało się wielu współczesnych badaczy³. Wśród publikacji na gruncie rodzimym należy w pierwszej kolejności wymienić pionierski projekt *Cyfrowa przyszłość*, realizowany przez Fundację Nowoczesna Polska. Celami przedsięwzięcia, które skupiło wokół siebie grupę naukowców, specjalistów z różnych dziedzin, były zebranie dostępnej wiedzy z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej w Polsce, rozpoznanie kluczowych problemów, analiza rozwiązań stosowanych w innych krajach, wreszcie dokonanie wstępnej diagnozy potrzeb i wskazanie możliwości rozwoju. Wnioski sformułowane w raporcie będącym podsumowaniem kompleksowo ujętego projektu jednoznacznie wskazują na szereg problemów edukacyjnych nurtujących nasze społeczeństwo w jego aspekcie informacyjnym, w tym niedoborów w zakresie badań dotyczących kompetencji medialnych dzieci i młodzieży.

Dyskusja, która obecnie toczy się na temat kształtu edukacji medialnej w Polsce, dotyczy przede wszystkim kwestii konieczności jej szerokiego, interdyscyplinarnego ujmowania (w aspekcie zarówno technologicznym, jak i społeczno-humanistycznym), analizowania w kontekście zjawiska zwanego kulturą uczestnictwa, dla której charakterystyczna jest aktywność użytkowników i zarazem producentów treści kulturowych, kształcenia kompetencji medialnych i informacyjnych w toku edukacji formalnej (szkoła, uczelnia) i nieformalnej (rodzina, środowiska rówieśnicze, organizacje poza-

² S. LIVINGSTONE: *Children's Use of the Internet: Reflections on the Emerging Research Agenda*. "New Media & Society" 2003, vol. 5, no. 2, s. 147–166. Zob. <http://eprints.lse.ac.uk/415/1/NMS-use-of-internet.pdf> [data dostępu: 28.11.2014].

³ Zob. omówienie stanu badań, np. *Dzieci Sieci. Kompetencje komunikacyjne najmłodszych. Raport z badań*. Red. P. SIUDA, G.D. STUNŻA. Gdańsk 2012, s. 5–8. Zob. http://www.dzieci-sieci.pl/uploads/static/assets/Dzieci_sieci.pdf [data dostępu: 28.11.2014].

rządowe, instytucje kultury)⁴. Dyskurs edukacyjno-medialny obejmuje przy tym zarówno analizę treści uregulowanych administracyjnie (*Podstawa programowa kształcenia ogólnego*, szkolne programy przedmiotowe)⁵, jak i obserwację konkretnych praktyk i zachowań zaangażowanych podmiotów: uczniów, rodziców, nauczycieli⁶. W tej sytuacji niezwykle istotne wydaje nam się nie tylko podejmowanie szeroko zakrojonych syntetycznych eksploracji, obejmujących ocenę poziomu kompetencji medialnych i informacyjnych polskich uczniów, ale także dokonywanie kwerend na gruncie lokalnym, pozwalających na bieżącą ewaluację stanu edukacji medialnej w określonych środowiskach edukacyjnych.

Podjęliśmy się zatem przeprowadzenia badania, które pozwoliłoby nam określić rolę Internetu w procesie samokształcenia uczniów, wśród podopiecznych konkretnej szkoły. Problem ten wydaje nam się istotny z uwagi na często eksponowany obecnie fakt, że jak ujmuje to Anna Andrzejewska: „W szkołach potrzebna jest zmiana dotychczasowego systemu nauczania. Powinien on w większym stopniu skupiać uwagę na procesie uczenia się uczniów, dawać im większą wolność wyboru i autonomiczność, pozwalać na poszukiwanie i samodzielne dochodzenie do wiedzy”⁷. Interesuje nas przy tym przede wszystkim ustalenie wzorców użytkowania Internetu, ale celem jest także bardziej pogłębiona analiza, zmierzająca do uchwycenia, jakiego rodzaju informacji i wiedza pochodzące z sieci

⁴ Por. *Edukacja medialna jako kapitał społeczno-kulturowy w społeczeństwach wiedzy. Wnioski i rekomendacje po I Kongresie Edukacji Medialnej*. Kraków, 25–26 września 2014. Zob. <http://ptem.org.pl/wnioski-i-rekomendacje-po-i-kongresie-edukacji-medialnej/> [data dostępu: 29.11.2014].

⁵ Zob. zwłaszcza: G.D. STUŃZA: *Edukacja medialna w podstawie programowej. Nowoczesna Polska 2012*. Zob. <https://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2012/01/Cyfrowa-Przysz%C5%82o%C5%9B%C4%87-aneks-14.pdf> [data dostępu: 29.11.2014]; J. JASIEWICZ-HALL: *Edukacja informacyjna w podstawie programowej*. W: EADEM: *Kompetencje informacyjne młodzieży. Analiza — stan faktyczny — kształcenie na przykładzie Polski, Niemiec i Wielkiej Brytanii*. Niepublikowana praca doktorska przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Barbary Zybert. Warszawa 2011. Zob. <https://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2012/01/Cyfrowa-Przysz%C5%82o%C5%9B%C4%87-aneks-15.pdf> [data dostępu: 29.11.2014]; R. PIOTROWSKA, E. ROZKOSZ: *Edukacja medialna i informacyjna w szkole. O analizie programów nauczania*. W: *Homo communicativus. Współczesne oblicza komunikacji i informacji*. Red. E. GŁOWACKA i in. Toruń 2014, s. 393–405.

⁶ Zob. A. OGONOWSKA: *Współczesna edukacja medialna: teoria i rzeczywistość*. Kraków 2013.

⁷ A. ANDRZEJEWSKA: *Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych. Aspekty teoretyczne i empiryczne*. Warszawa 2014, s. 248.

są wykorzystywane przez uczniów w procesach uczenia się i jak są one przez nich waloryzowane. W kontekście naszych badań za najbardziej przydatną uznaliśmy metodę sondażu diagnostycznego opartą na technice ankiety, z wykorzystaniem kwestionariusza jako narzędzia badawczego. Metoda ta pozwoliła nam na uzyskanie opinii respondentów na temat postrzegania przez nich Internetu w kontekście podejmowania własnej aktywności w procesie zdobywania wiedzy i umiejętności. Pytania ankietowe miały różną konstrukcję — były to pytania zamknięte i półotwarte (łącznie 13 pytań, w tym: 8 zamkniętych i 5 półotwartych). Kwestionariusz był anonimowy. Badania przeprowadziliśmy we wrześniu 2014 roku na terenie miasta Czerwionka-Leszczyny, które usytuowane jest w powiecie rybnickim. Łącznie sondażem objętych zostało 152 uczniów klas: III, IV, V i VI (w tym: 86 dziewcząt i 66 chłopców) szkoły podstawowej.

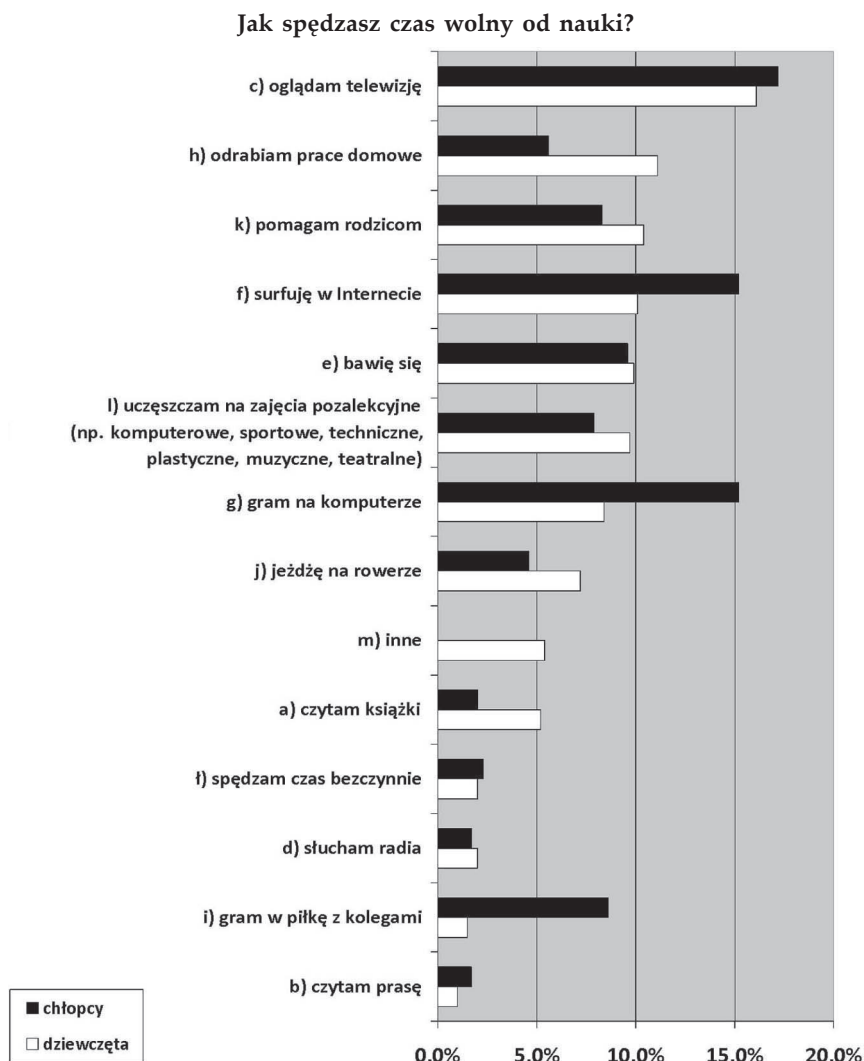
Wyniki badań i ich opis

Opinie uczniów zostały przedstawione w formie wykresów (zob. wykresy 1.—12.) i tabeli (zob. tabela 1.), pod którymi zamieszczono krótkie opisy.

Wyniki badań wskazują, że opinie uczniów szkoły podstawowej są zróżnicowane w zależności od płci. Dziewczęta w czasie wolnym od nauki najczęściej oglądają telewizję, odrabiają prace domowe i pomagają rodzicom. Natomiast chłopcy oprócz oglądania telewizji wybierają *grę na komputerze* i surfowanie w Internecie, czym w badaniach wyróżniają się najbardziej. Warto zwrócić również uwagę na niski poziom czytelnictwa wśród uczniów szkół podstawowych.

Zarówno dziewczęta, jak i chłopcy dużo czasu poświęcają codziennie na surfowanie w sieci oraz słuchanie w Internecie muzyki. Wśród dziewcząt przeważa odsetek tych, które przeznaczają na to ponad trzy godziny dziennie. Ponadto dziewczęta o wiele dłużej oglądają telewizję czy to konwencjonalną, czy w sieci (filmy). W kręgu ich zainteresowań jest również słuchanie radia.

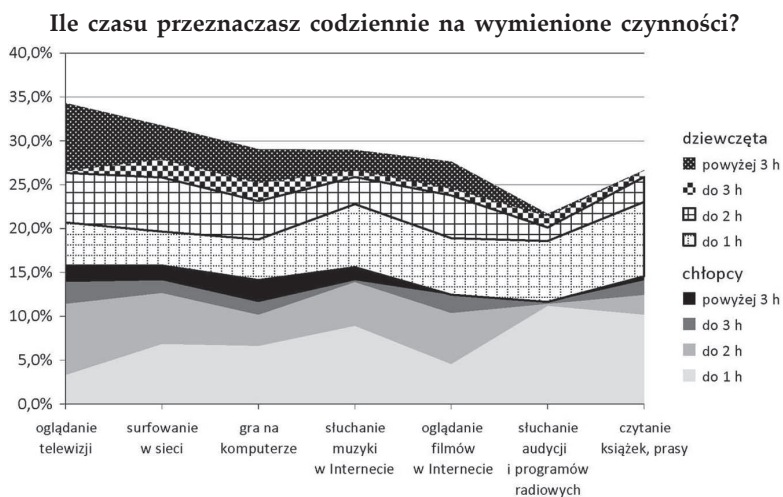
Cele codziennego korzystania z Internetu są podobne w obu badanych grupach. Najistotniejsze wydają się: korzystanie z serwisów społecznościach, słuchanie muzyki i oglądanie filmów oraz komunikowanie się ze znajomymi. Daje się zaobserwować niewielkie zainte-

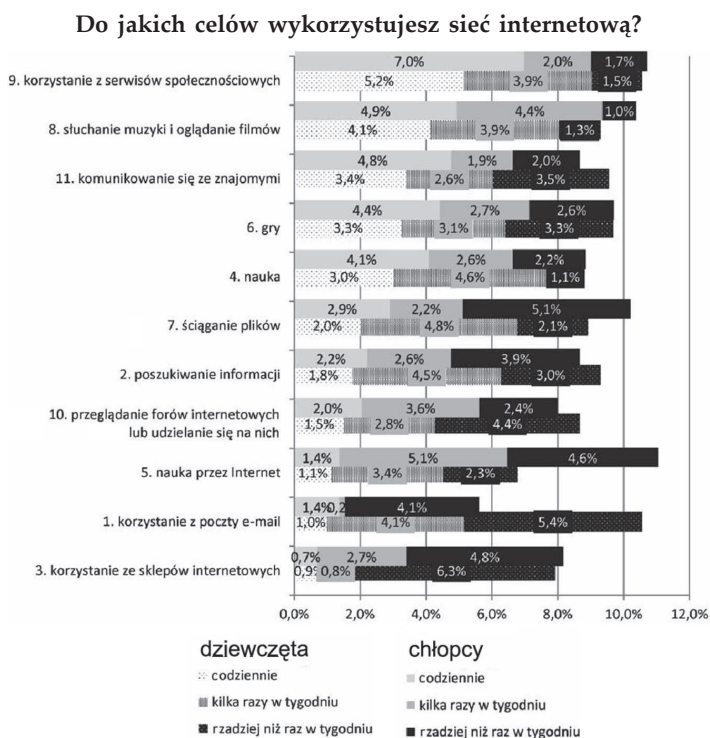
Wykres 1. Formy spędzania czasu wolnego od nauki — zestawienie według najczęstszych odpowiedzi

Źródło: Badania własne.

resowanie pocztą e-mailową oraz nauką przez Internet. Dziewczęta kilka razy w tygodniu korzystają z Internetu, aby się uczyć, a także w celu poszukiwania informacji i ściągania plików. Chłopcy bardzo intensywnie, ale rzadziej niż raz w tygodniu, wykorzystują Internet do nauki i ściągania plików.

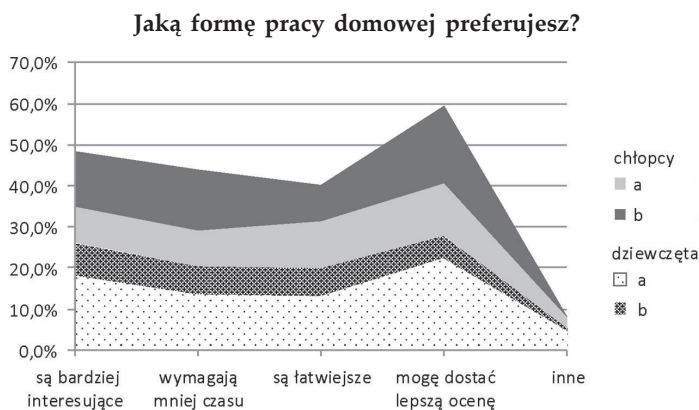

Wykres 2. Codzienne korzystanie z mediów w wymiarze czasowym
Źródło: Badania własne.

Wykres 3. Przydatność i częstotliwość korzystania z Internetu — zestawienie według najczęściej wskazywanych celów

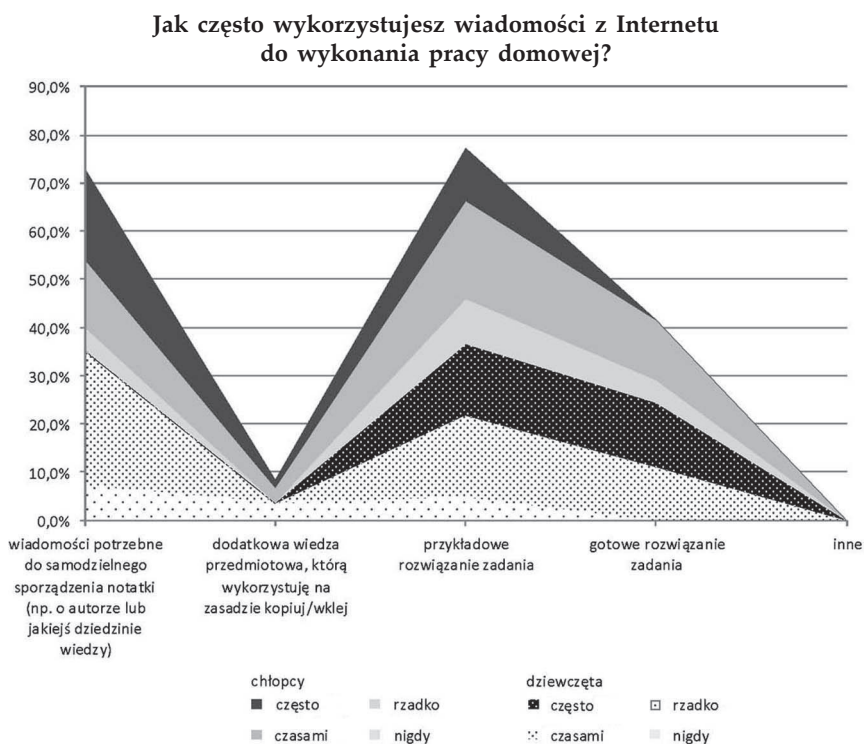
Źródło: Badania własne.

Wykres 4. Preferencje uczniów w zakresie form pracy domowej

Objaśnienia: a – tradycyjne pisanie w zeszycie, b – ćwiczenia interaktywne

Źródło: Badania własne.

Wykres 5. Częstotliwość wykorzystywania Internetu do odrabiania prac domowych wraz z uzasadnieniem

Źródło: Badania własne.

Dziewczęta preferują tradycyjne pisanie w zeszycie przede wszystkim ze względu na możliwość uzyskania lepszej oceny oraz dlatego, że jest to dla nich czynność bardziej interesująca. Grupa chłopców jest pod względem stosowania obu form pracy domowej podzielona niemal równomiernie. Chłopcy nie tylko uważają ćwiczenia interaktywne za bardziej interesujące, ale traktują je także jako warunek uzyskania lepszej oceny.

Podobne tendencje dotyczące konieczności korzystania z Internetu, zarówno z przykładowych, jak i gotowych rozwiązań, można zaobserwować, biorąc pod uwagę płeć respondentów. Właściwie nie występuje u nich zjawisko „kopiuj – wklej”. Chłopcy dużo częściej poszukują informacji w celu sporządzenia samodzielnych notatek.

Czy Internet pomaga Ci w rozwijaniu własnych zainteresowań, zdolności?

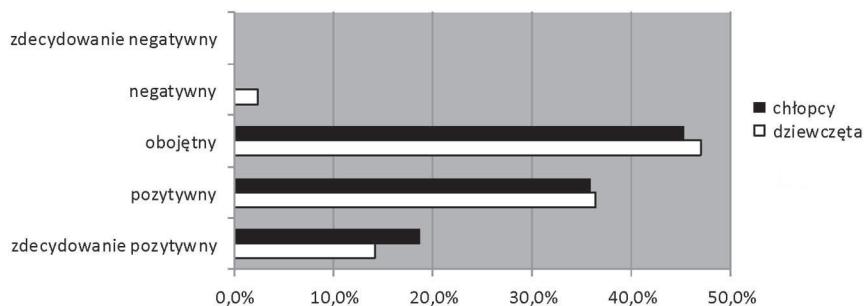
Tabela 1
Postrzeganie przez uczniów Internetu
jako czynnika rozwijającego zainteresowa-
nia i zdolności

Dziewczęta	Chłopcy
79,1%	37,9%

Źródło: Badania własne.

Uzyskane dane wskazują, że zdecydowana większość dziewcząt dostrzega możliwości rozwijania własnych zainteresowań i zdolności dzięki wykorzystaniu Internetu. Chłopcy są w tej kwestii dużo bardziej sceptyczni.

Jaki jest Twój stosunek do wiadomości zamieszczanych w sieci?

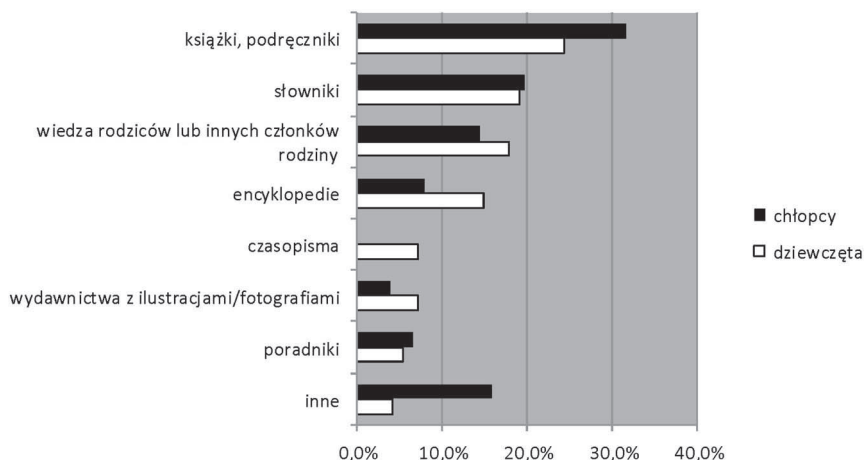

Wykres 6. Stosunek uczniów do wiadomości zamieszczonych w sieci

Źródło: Badania własne.

Wykres 6. ilustruje pozytywny odbiór informacji pochodzących z Internetu w grupie dziewcząt i chłopców, przy czym odbiór negatywny niemal nie występuje.

Z jakich innych źródeł informacji korzystasz, aby poszerzyć/zdobyć wiedzę z określonej dziedziny?

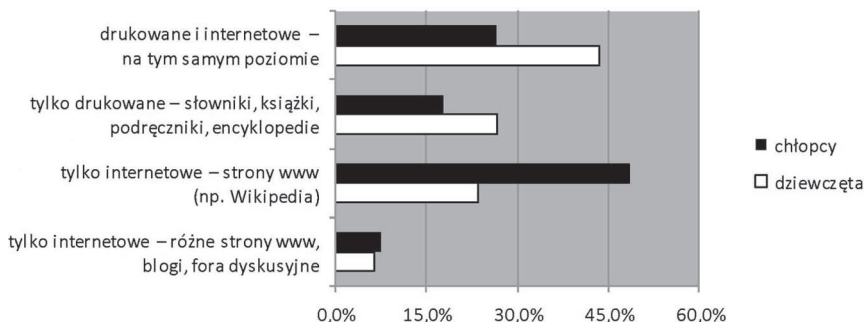

Wykres 7. Wykorzystywanie przez uczniów tradycyjnych źródeł informacji

Źródło: Badania własne.

Zdaniem uczniów najcenniejszymi źródłami informacji są książki, podręczniki i wiedza rodziców. Chłopcóm wydają się przydatne umiejętności nabywane podczas gier komputerowych.

Jakie źródła informacji/wiedzy uważasz za bardziej wiarygodne?

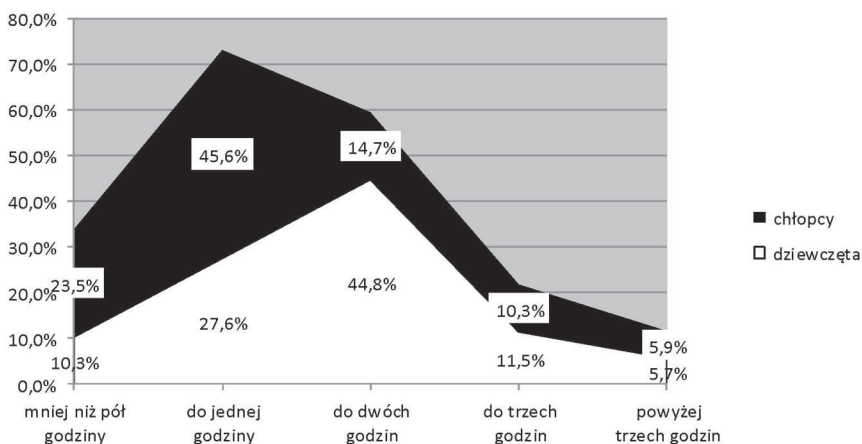

Wykres 8. Źródła wiarygodnych informacji w opinii uczniów

Źródło: Badania własne.

Według chłopców najbardziej wiarygodnym źródłem informacji jest Internet, w mniejszym stopniu – informacje drukowane. Dziewczęta wysoko oceniają obie te formy, w mniejszym stopniu – tylko drukowane.

Ile czasu poświęcasz każdego dnia na naukę?

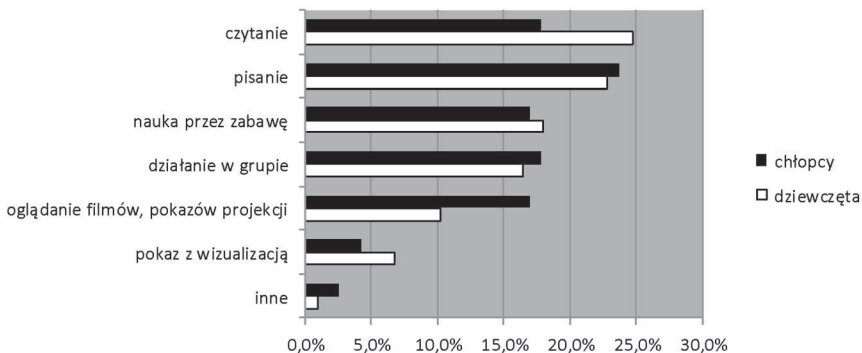

Wykres 9. Czas przeznaczany przez uczniów na naukę

Źródło: Badania własne.

Zdecydowana większość dziewcząt poświęca na naukę do dwóch godzin dziennie, zaś chłopców – tylko do jednej godziny. Po tych maksymalnych wartościach następuje silna tendencja spadkowa: dłużej niż trzy godziny w ciągu dnia uczy się niecałe 6,0% respondentów.

Jakie formy nauki preferujesz?

Wykres 10. Formy nauki preferowane przez uczniów

Źródło: Badania własne.

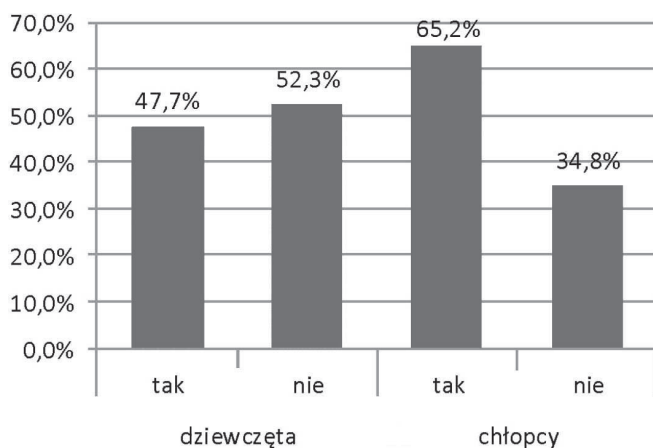
Wykres 10. ilustruje podobne preferencje form nauki w grupie dziewcząt i chłopców. Dla chłopców istotniejsze jest pisanie, dla dziewcząt — czytanie. Ważne okazują się również zabawa i działanie w grupie.

Wykres 11. Dostęp do Internetu w domu

Źródło: Badania własne.

Czy w Twojej szkole jest sieć Wi-Fi i czy masz możliwość korzystania z urządzeń mobilnych w czasie zajęć obowiązkowych lub między tymi zajęciami?

Wykres 12. Udostępnienie sieci Wi-Fi w szkole

Źródło: Badania własne.

Według deklaracji wszyscy uczniowie mają w domu dostęp do Internetu.

Połowa respondentów ma możliwość korzystania z sieci *Wi-Fi* w szkole. Niesymetryczność wyników między grupą dziewcząt i chłopców może świadczyć o nieznajomości hasła dostępu.

Wnioski z badań

Dziewczęta postrzegają siebie jako osoby bardziej obowiązkowe niż chłopcy, a wolny czas spędzany na zabawie i rozwijaniu własnych zainteresowań jest u nich na wyrównanym poziomie. Wśród chłopców występuje zdecydowana polaryzacja postaw — najważniejsza dla nich jest rozrywka, najmniejsze znaczenie ma słuchanie radia i czytanie prasy. Zwraca uwagę fakt, że niemal połowa badanych dziewcząt poświęca ponad trzy godziny dziennie na oglądanie telewizji. Regułą jest, że dwa razy więcej dziewcząt niż chłopców korzysta z mediów i komputera powyżej dwóch i trzech godzin dziennie, poświęcając ten czas głównie na aktywność w mediach społecznościowych i komunikację ze znajomymi. Dziewczęta wolą jednak wykonywać prace domowe tradycyjnie — w zeszytach — niż interaktywnie. Prawdopodobnie przyczyna takich preferencji tkwi w niewystarczających umiejętnościach analitycznych dziewcząt, na co wskazuje sporadyczne sporządzanie przez nie notatek na podstawie wiadomości zamieszczonych w Internecie i poszukiwanie głównie gotowych rozwiązań.

Surfowanie przez młodzież w Internecie jest drugą po oglądaniu telewizji najchętniej wybieraną formą spędzania czasu. Utylitarny charakter korzystania z Internetu daje się zauważyć przede wszystkim u chłopców, którzy np. ściągają pliki czy używają go do nauki. Uwidacznia się to szczególnie wtedy, gdy w preferowanym przez uczniów interaktywnym odrabianiu pracy domowej motywacją stają się możliwość otrzymania lepszej oceny i większa efektywność czasowa. Jednocześnie zależy im na bardziej dogłębnym podejściu do tematu, za czym przemawia brak praktyki częstego korzystania z gotowych rozwiązań i wykorzystywanie wiadomości do sporządzania notatek. Wydaje się przy tym, że chłopcy mają założony cel w korzystaniu z Internetu, zaś dziewczęta tego celu tam poszukują, ponieważ dwa razy więcej dziewcząt niż chłopców postrzega Internet jako czynnik rozwijający zainteresowania i zdolności.

Cała badana populacja ma w domu dostęp do Internetu. W szkole sytuacja wygląda nieco gorzej, gdyż brak dostępu przez sieć *Wi-Fi* deklaruje 1/3 respondentów. Pozytywne nastawienie dziewcząt i chłopców do sieci jako przestrzeni edukacyjnej jest podobne, przy czym ocena wiarygodności informacji i wiedzy tam zamieszczonej jest rozbieżna. Dla chłopców Internet jest najważniejszym źródłem informacji, dziewczęta zaś traktują go na równi z tekstem drukowanym. Można więc wywnioskować, że w opinii najmłodszych użytkowników Internetu środowisko cyfrowe nie wyparło zdecydowanie tekstu drukowanego jako źródła informacji, zwłaszcza jeśli chodzi o książki, podręczniki i słowniki. Istotna z punktu widzenia źródeł wiadomości jest również wiedza tradycyjna – przekazywana przez członków rodziny.

Dziewczęta poświęcają każdego dnia na naukę blisko dwa razy więcej czasu niż chłopcy. 70,0% populacji chłopców uczy się nie więcej niż godzinę dziennie, 60,0% dziewcząt – nie więcej niż dwie godziny. Główną formą nauki wśród dziewcząt jest czytanie i pisanie. Wśród chłopców czytanie jest mniej popularne, zyskują za to inne formy, takie jak oglądanie filmów i pokazów projekcji czy działanie w grupie.

Wzór zachowań uczniów w sieci, jaki wyłania się z przeprowadzonego badania, obejmuje codzienne korzystanie z Internetu przede wszystkim z zamiarem poszukiwania rozrywki i komunikacji z rówieśnikami, dopiero w dalszej kolejności w celach edukacyjnych. Można odnieść wrażenie, że edukacja wciąż kojarzy się dzieciom raczej z pisanie i czytanie w tradycyjnej formie (taką też formę nauki uczniowie preferują w procesach uczenia się) niż z jakąś formą e-szkoły, aczkolwiek chętnie angażują się one w zadania interaktywne zlecone w przestrzeni sieci. Być może zadań tych jest jeszcze zbyt mało, by uczniowie mogli wyraźnie wypowiedzieć się na temat ich specyfiki.

Dzieci deklarują wykorzystywanie Internetu w sposób aktywny i twórczy – w celu samodzielnego wykonania zadania domowego, takiego jak notatki biograficzne i referaty, lub jako przykład rozwiązania jakiegoś problemu. Z naszej ankiety wynika, że właściwie nie występuje zjawisko mechanicznego powielania treści internetowych, samorządnego kopiowania wyników zadań – ten aspekt ankiety może jednakże budzić pewne wątpliwości. Nie bez znaczenia jest z pewnością fakt, że uczestnicy sondażu odpowiadali na pytania w szkole, w obecności swoich nauczycieli. Kontekst ten mógł mieć wpływ na rodzaj odpowiedzi, które wydają się zgodne raczej ze stanem postulowanym niż faktycznym.

Najważniejszym wnioskiem wynikającym z przeprowadzonych badań, który zarazem może budzić obawy zasadne z pedagogicznego punktu widzenia, jest bezgraniczne niemal zaufanie, jakim uczniowie darzą wiadomości pozyskiwane z sieci, oraz brak tendencji do ich krytycznego selekcjonowania. Dzieci bardziej nawet niż źródłom drukowanym, takim jak podręczniki, encyklopedie i książki, zawierają Internetowi. Spośród źródeł wiedzy internetowej najczęściej wyzyskiwana jest przez uczniów Wikipedia. W znikomym stopniu wykorzystują oni do tego celu blogi, strony internetowe i fora dyskusyjne, co może świadczyć o niewystarczających kompetencjach medialnych, a także o tym, że po prostu nie potrafią odnaleźć źródeł potrzebnych wiadomości lub z nich skorzystać.

Przeprowadzone przez nas badanie potwierdza zatem konieczność kształcenia kompetencji medialnych pojmowanych jako szereg umiejętności niezbędnych do aktywnego, samodzielnego, efektywnego i bezpiecznego korzystania z sieci, co można rozumieć jako użytkowanie przyczyniające się do szeroko rozumianego rozwoju osobistego i społecznego. Słuszne wydaje się w tym kontekście stwierdzenie, że jakkolwiek zmiana sposobów postrzegania świata przez współczesnego człowieka jest dość oczywista, to przypisywanie dzisiejszym dzieciom wrodzonych zdolności cyfrowych, determinowanych poziomem rozwoju cywilizacyjnego, „okazało się tylko marzeniami osób śniących o wielkiej zmianie powodowanej przez media”⁸. Problemem jest brak hierarchizacji wiedzy w Internecie, chaos, wielki śmietnik, z którego najmłodsi nie zdają sobie sprawy, obdarzając każdą napotkaną wiadomość zaufaniem. Nikt i nic nie zastąpi szkoły w kształceniu u dzieci umiejętności selekcjonowania informacji. Świadomi tego są nawet entuzjaści Internetu i nowych technologii, którzy w miarę zgodnie przyznają, że dzisiejsza młodzież świetnie sobie radzi w środowisku cyfrowym, ale ma kłopoty z oceną wiarygodności tego, co znajduje w Internecie⁹. Przekonująco pisze o tym Tadeusz Miczka, który wskazuje na doniosłą rolę szkoły i edukacji w procesach kształcenia i wychowania w warun-

⁸ G.D. STUNŻA: *Kreatywność, kultura, edukacja*. „Kultura Enter” 2013, nr 57. Zob. <http://kulturaenter.pl/kreatywnosc-kultura-edukacja/2014/01/> [data dostępu: 29.11.2014].

⁹ *Po co szkoła, skoro jest Wikipedia*. Rozmowa Aleksandry Pezdy z Jimmym Welesem. „Gazeta Wyborcza”, 7.12.2011, s. 22. Cyt. za: T. MICZKA: *Edukacja do mediów i o mediach oraz z mediami i przez media, czyli oswajanie technocodzienności*. W: *Edukacja przez słowo — obraz — dźwięk. Medioznawstwo w dialogu z animacją kulturalną*. Red. J.H. BUDZIK, I. COPIK. Katowice 2015, s. 25.

kach transformacji technologicznej współczesnego świata: „Prawie każdy współczesny proces edukacyjny, a szczególnie edukacja medialna, w znacznym stopniu polega na pomniejszaniu roli wiedzy epistemologicznej (encyklopedycznej i pamięciowej), pojmowanej jako stan wiedzy, i powiększaniu roli wiedzy kognitywnej, czyli — ujmując problem najkrócej — wiedzy używanej, która jest niezbędna do rozumienia świata”¹⁰. Dalej zaś autor stwierdza: „W drugiej dekadzie XXI wieku **edukacja medialna musi skupić uwagę przede wszystkim na edukowaniu uczniów do infowolności i do infoaktywizmu**”¹¹.

W tym kontekście mitem wydaje się przypisywana współczesnym uczniom szeroka kompetencja medialna „cyfrowych tubylców”, przewyższająca umiejętności „cyfrowych imigrantów” — rodziców i nauczycieli. W rzeczywistości dzieciom trudno osiągnąć wysoki stopień kompetencji cyfrowych, dlatego potrzebują pomocy dorosłych. Pomoc ta dotyczy nie tyle pozyskiwania danych, gdyż te są zawsze pod ręką, ile ich analizowania, łączenia, selekcjonowania, rozumienia kontekstu. Zanim więc szkoła ostatecznie stanie się cyfrowa, należy od najmłodszych lat nauki szkolnej konsekwentnie zachęcać uczniów do podejmowania trudu efektywnego, samodzielnego uczenia się w oparciu o dostępne źródła informacji, a także uczyć korzystania z wolności oraz kultury nadmiaru.

Ilona Copik, Eugeniusz Szymik

The role of the Internet in the learning process of primary school pupils

Summary

The aim of the article is to describe the behavior of children of school age in terms of the use of the Internet as a source of knowledge and information, as well as an analysis of behavior in terms of the importance ascribed to the network understood as a learning environment in which self-educational processes

¹⁰ T. MICZKA: *Edukacja do mediów i o mediach oraz z mediami i przez media...*, s. 34.

¹¹ Ibidem, s. 35. Wyróżnienia — I.C i E.S. Według autora infoaktywizm to: „obowiązkowa aktywność, a właściwie nadaktywność użytkowników multimedii, którzy żyją w stanie niemal stałego podłączenia do nich (unikając w ten sposób wykluczenia cywilizacyjnego) i wykonują wiele aktów komunikacji jednocześnie (*multitasking* — wielozadaniowość, korzystanie z wielu multimediiów w tym samym czasie)”. Ibidem, s. 37.

occur. The conclusions are drawn using the research method of diagnostic survey technique based on a survey conducted among elementary school students.

Keywords: media education, media literacy, surveys

Илона Цопик, Эугениуш Шимик

Роль Интернета для пробуждения активности обучения ученика шестилетней школы

Резюме

Темой статьи является описание поведения детей школьного возраста в аспекте пользования им Интернетом в качестве источника знаний и информации, а также анализ этого поведения с точки зрения значения, которое ученики придают Сети, понимаемой как образовательная среда, где наблюдаются процессы самообразования. Выводы были сделаны на основании исследования методом диагностического анкетирования, проведенного среди учеников шестилетней школы.

Ключевые слова: медийное обучение, медийная компетенция, анкетные исследования